

VELEBITA

NOVA DUBOKA JAMA NA SJEVERNOM VELEBITU

PIŠE: Darko Bakšić
Speleološki odsjek PDS
"Velebit" - Zagreb

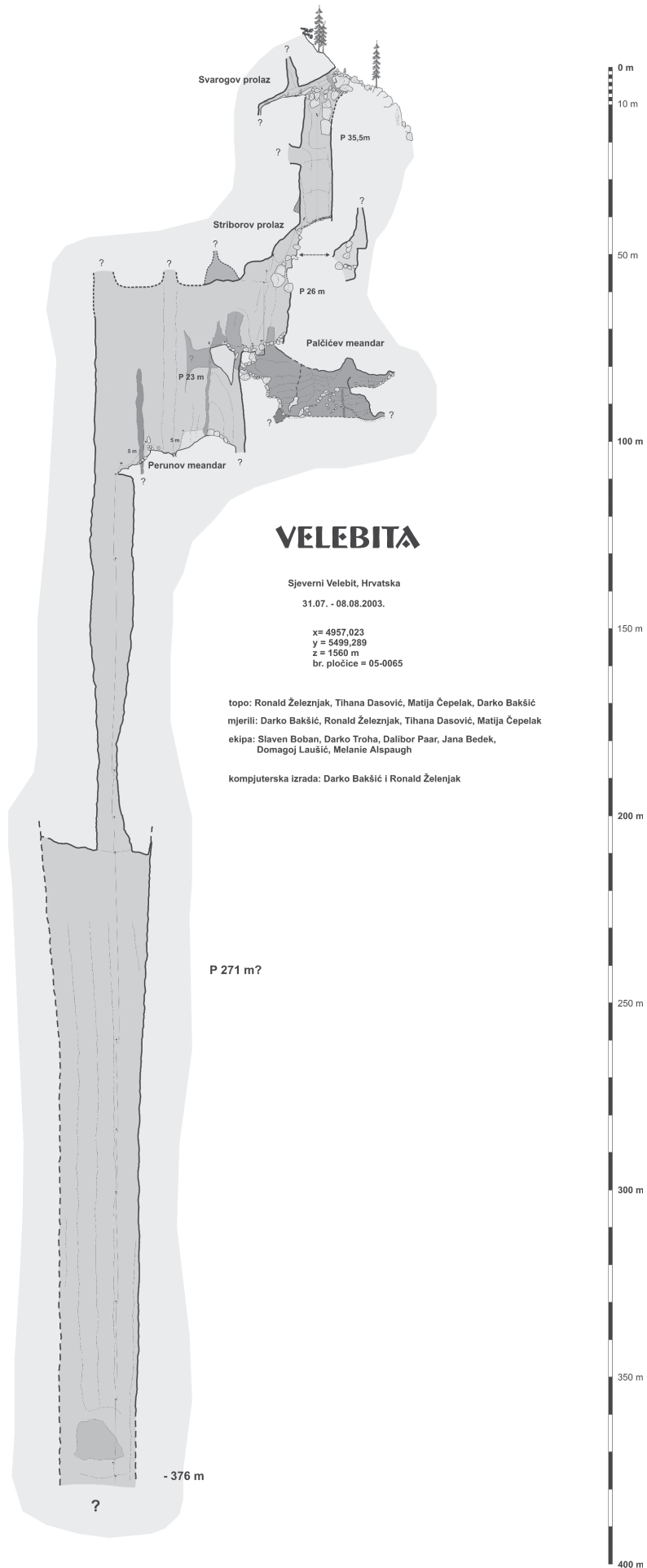
KAKO JE OTKRIVENA?

Na već tradicionalnom ljetnom speleološkom logoru na sjevernom Velebitu, 31. srpnja 2003. godine ekipa Matija i Lovro Čepelak, Ronald • eleznjak -Roni, Mladen Šaban, Marinko Malenica (čitaj Marelica) i Darko Bakšić, odlučili smo dan odmora od jame Meduza provesti rekognoscirajući teren oko vrha Crikvene.

Taj su teren obišle brojne ekipe tijekom svih ovih godina speleoloških istra • ivanja, započevši od Makine, Slovaka, nas samih, pa sve do Francuza koji su ponavljali neke stare objekte, ali pronašli i neke nove. Popevši se na vrh Crikvene razdvojili smo se u dvije ekipe: Roni, Mladen, Marinko i Lovro krenuli su ju • nim padinama Crikvene, od Premu • ićeve staze prema zapadu, a Matija i Darko grebenom iznad njih. Neko smo vrijeme bili zaokupljeni zavirivanjem u svaku vrtaču, pukotinu i nišu. Nismo se dovikivali. Matija i ja počeli smo se spuštati prema prvoj ekipi, kad čujemo uzvik Heeelop...JAMA... Još jedna, dodao je Marinko. Svi smo se našli kod neuglednog otvora gotovo zatvorenog kamenim blokovima. Kraj ovakvog otvora mo • e se proći i na udaljenosti od pola metra, a da se ne uoči. Va • an je samo splet okolnosti i naravno razlog zbog kojeg smo bili tu – TRA • ENJE JAMA. Tko zna koliko bi Velebita skrivala svoje ljepote da Marinko nije potra • io mjesto za obavljanje male nu • de i pronašao ulaz. Vidjevši otvor ulaza, osjetivši naizmjenično strujanje zraka (jama diše), koraloide u ulaznim prostorima, znali smo da je jama vrlo perspektivna. Vrativši se u istureni logor kod Meduze, hrabro

Pristup do jame foto:Darko Bakšić

VELEBITA

Sjeverni Velebit, Hrvatska

31.07. - 08.08.2003.

x = 4957,023

y = 5499,289

z = 1560 m

br. pločice = 05-0065

topo: Ronald Železnjak, Tihana Dasović, Matija Čepelak, Darko Bakšić
mjerili: Darko Bakšić, Ronald Železnjak, Tihana Dasović, Matija Čepelak
ekipa: Slaven Boban, Darko Troha, Dalibor Paar, Jana Bedek,
Domagoj Laušić, Melanie Alspaugh

komputerska izrada: Darko Bakšić i Ronald Želenjak

Vertikala Divke Gromovnice

Ulaz u jamu

foto: Darko Bakšić

smo izjavili da smo našli još jednu "tisućicu" što će još vrijeme pokazati.

4

O IMENU

Radno ime jame bilo je Marelisa, prema nadimku speleologa koji je jamu pronašao. Vidjevši da se radi o posebnoj jami koja već sada ima značajnu dubinu, ali i jednu od većih podzemnih vertikalā, odlučili smo odabrati prikladnije ime koje će govoriti više o jami o njenom polo•aju i o njenoj posebnosti. Tako smo se odlučili za ime Velebita. Kao vila Velebita, kao jama Velebita (koja pripada planini Velebitu) i na kraju ime koje se povezuje i s imenom speleološkog odsjeka koji ju je pronašao.

POLO•AJ OBJEKTA

x = 4957,023

y = 5499,289

z = 1560 m

oznaka pločice na ulazu = 05-0065

MORFOLOGIJA OBJEKTA

Iako jama ima dva ulazna otvora, morfološki to mo•emo promatrati kao jedan ulaz pregrađen uglavljenim kamenim blokovima. Istočni otvor ulaza jednostavniji je za prolaz u ulaznu

dvoranu osvjetljenu dnevnim svjetlom. U smjeru sjevera iz ulazne dvorane spušta se niski kosi kanal. Nakon 5 m (potrebna je rasvjeta) dođe se u dvoranicu s dimnjakom i uskim odvojcima na sjevernoj i istočnoj strani. U samoj ulaznoj dvorani između uglavljenih kamenih blokova i kompaktne stijene je prolaz na tlu nazvan Svarogov prolaz. Između kamenih blokova provlači se u dubinu 7,5 m do sidrišta nakon kojeg se ulazi u previsnu vertikalū od 28 m. Morfološki gledano ulazna vertikalā pregrađena je kamenim blokovima i ima dubinu od 35,5 m. Dno vertikale prekriveno kršjem nalazi se na 40,7 m dubine, a dimenzije su 8 x 4 m. U sjeverozapadnom dijelu dvorane nalazi se pukotinski prolaz - Striborov prolaz, širine 0,5 m u kojem se osjeća strujanje zraka. Tek kada se prođe kroz Striborov prolaz u sljedeću vertikalū mo•e ući drugi speleolog jer postoji velika opasnost od rušenja kamenja u dvoranu.

Kanal se dalje, preko uglavljenih blokova prekrivenih glinom spušta koso do dubine od -48 m. Na ovom mjestu, sa zapadne strane nalazi se dolazni kanal koji završava dimnjakom. Prema dolje, od dvostrukog sidrišta u stropu nastavlja se vertikalā od 26 m. U•e u vertikali postavljeno je na način da se udaljava od police kako bi bila što manja opasnost

od kamenja i materijala koji je moguće srušiti.

Odavde, na -74 m dubine, zbog otvora na tlu i kamenih blokova koji se miču, postavljen je gelender do mjesta gdje je najsigurniji ulaz u sljedeću vertikalū. Na kraju gelendera u istočnom dijelu glavnog kanala veliki je prolaz u paralelni Palčičev meandar koji se u smjeru juga vraća prema jami Breskva, a u smjeru sjevera završava manjom vertikalom koja vodi u nove prostore.

U glavnom kanalu nakon gelendera slijedi vertikalā od 23 m. U•etom se spušta na kamene blokove i kršje odakle u smjeru zapada vodi kosina u novu vertikalū (nije istra•ivana). Kanal ovdje ima oblik visoke prostrane pukotine čiji strop se ne vidi (Perunov meandar), a u dnu je usječen meandrirajući tok. Nakon 10-ak m horizontale dođe se u dvoranu s jezercem (nakapnicom), a odatle naglim zavojem u smjeru zapada ulazi se prema velikoj vertikali koja počinje na -105 m dubine (vertikalā Divke Gromovnice). Zasad izmjerena dubina vertikale je 271 m.

IZRADA NACRTA

Nacrt jame Velebita rađen je u M 1:500 s kompasom i klinometrom Suunto i 50 m mjernom vrpcom. Treba napomenuti

da nije dan tlocrt objekta iz razloga što se prilikom crtanja koristila Tikka. Tikka koja se upotrebljava u blizini kompasa prilikom mjerenja uzrokuje odklon magnetne igle pa će se ponoviti mjerenje azimutima, odnosno cjelokupno mjerenje poligonskog vlaka. U velikoj vertikali bilo je izuzetno teško procijeniti udaljenosti od rubova stijene pa će se u narednim istraživačkim akcijama uzeti laserski daljinomjer za tu svrhu. Izrada detaljnijeg nacрта dovest će i do stanovitih razlika u odnosu na sadašnji nacrt. U svakom slučaju ulazni dio do 105 m dubine u profilu izgledat će identično. Do sada izmjerena dubina objekta je -376 m, poligonska duljina je 532,5 m, a tlocrtna duljina 146 m.

PERSPEKTIVE ISTRAŽIVANJA

Najveća perspektiva je u vertikali Divke Gromovnice gdje se spustilo ispod 450

m dubine (nacrtano je do -376 m) i ostalo u vertikali. S tog je mjesta Darko Troha svjetlio reflektorskom baterijom dometa oko 100 m i još uvijek nije osvijetlio dno vertikale. Može se reći da će vertikala u Velebiti biti jedna od najvećih svjetskih vertikala.

Osim u ovoj vertikali, mogućnosti za nastavkom istraživanja postoje u Perunovom meandru na -100 m dubine gdje se u smjeru zapada na tlu nalazi prolaz u vertikalu, te u Palčićevom meandru gdje se u smjeru sjevera nalazi manji skok koji vodi u dvoranu, a u bočnoj stijeni dvorane vidi se veliki otvor (potrebno je penjati).

•elja nam je nastaviti započeta istraživanja jame Velebita u ljetu 2004. godine.

VELEBITA – NEWLY DISCOVERED DEEP PIT IN NORTH VELEBIT

A potential entrance to a new pit was discovered on July, 31, 2003 on a traditional summer speleological camp held every year in north Velebit. It was named Velebita. Its first 105 meters are knee-shaped after which it opens to a great vertical explored to the length of 376 meters. The continuation of its exploration is expected in 2004.

Palčićev meandar
foto: Darko Bakšić